

Beweegprogramma's bij hartfalen.

Nicole Uszko-Lencer

MUMC+ CIRO+

Revalidatie

- Moet je hartfalen patiënten trainen?
- Wie moet je trainen?
- Hoe moet je trainen?
- Speciale groepen.

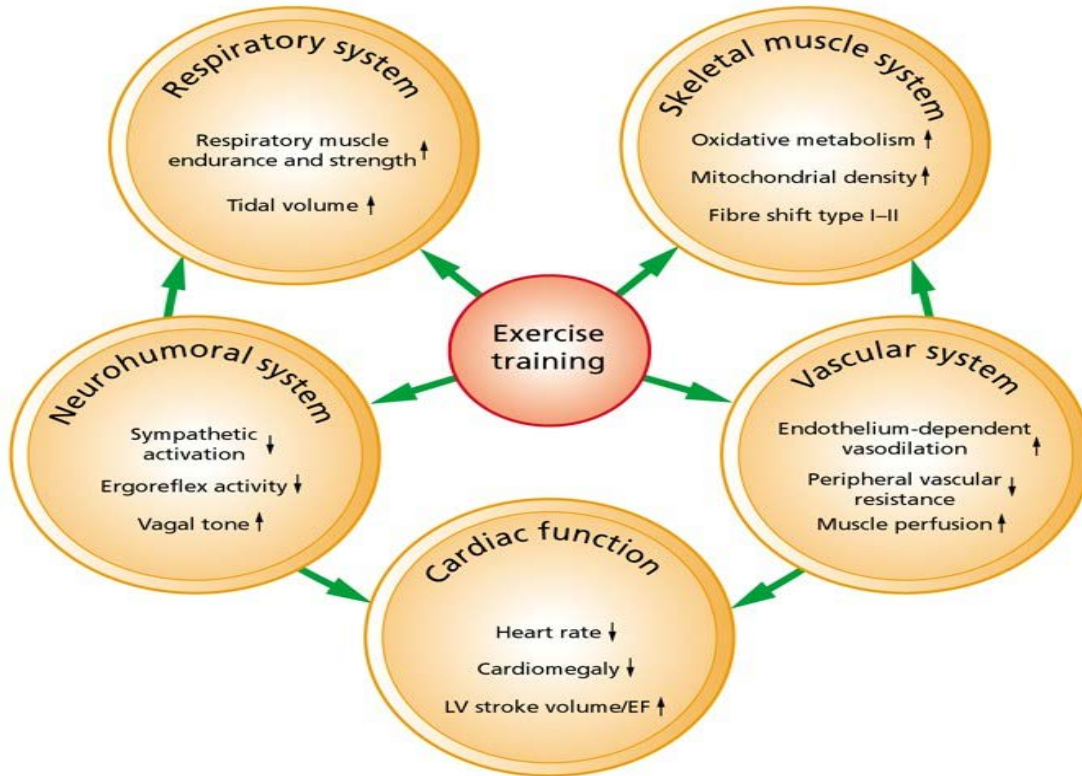
- In de eerste editie van Braunwald in 1980, is verminderde kamerfunctie, kamervergroting en hartfalen een relatieve contra-indicatie voor fysiek training.

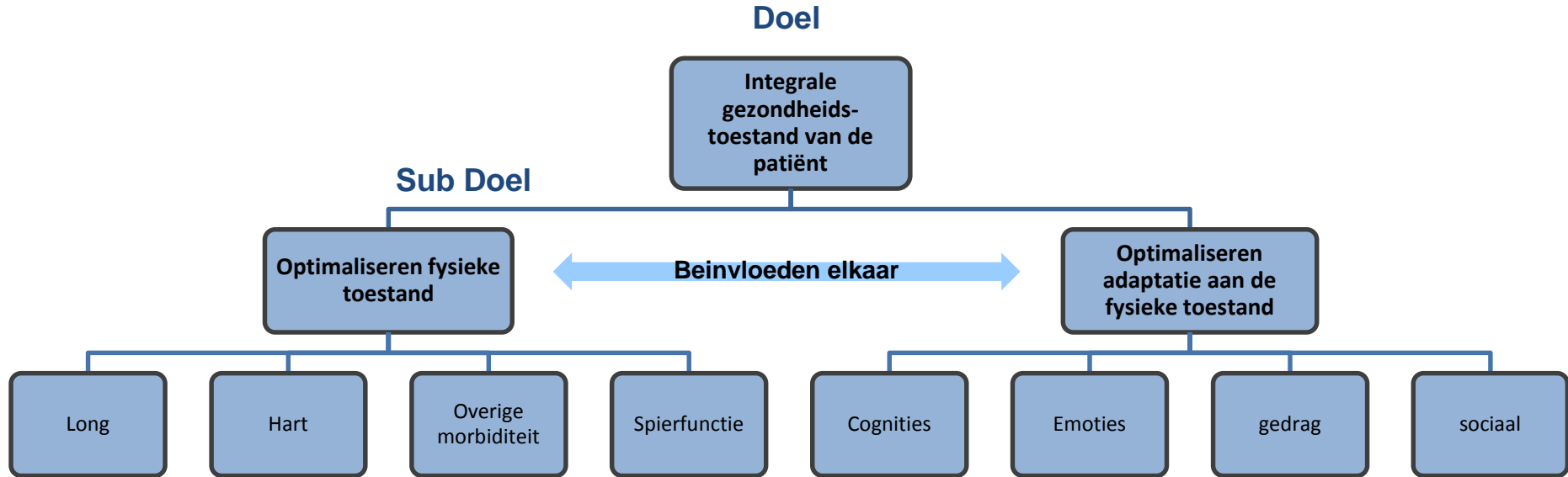
Aanbevelingen

- Het is sterk aan te bevelen om patiënten met hartfalen klasse NYHA II-III, die optimaal zijn ingesteld met medicatie, fysieke training te geven (niveau A; klasse I).
- Het is aannemelijk dat stabiele patiënten met chronisch hartfalen de fysieke training levenslang moeten continueren (niveau B; klasse IIa).
- De revalidatiecommissie adviseert een specifiek informatieprogramma voor hartfalenpatiënten omdat dit bijdraagt aan een meer actieve leefstijl (niveau C; klasse IIb).
- Met betrekking tot de psychische en sociale doelen gelden voor patiënten met hartfalen dezelfde aanbevelingen als elders beschreven in deze richtlijn.

Recommendations	Class^a	Level^b	Ref^c
It is recommended that regular aerobic exercise is encouraged in patients with HF to improve functional capacity and symptoms.	I	A	321, 618–621
It is recommended that regular aerobic exercise is encouraged in stable patients with HFrEF to reduce the risk of HF hospitalization.	I	A	618, 619
It is recommended that patients with HF are enrolled in a multidisciplinary care management programme to reduce the risk of HF hospitalization and mortality.	I	A	622–625

Complexiteit van zorgvraag

Revalidatie

- Moet je hartfalen patiënten trainen?
- **Wie moet je trainen?**
- Hoe moet je trainen?
- Speciale groepen.

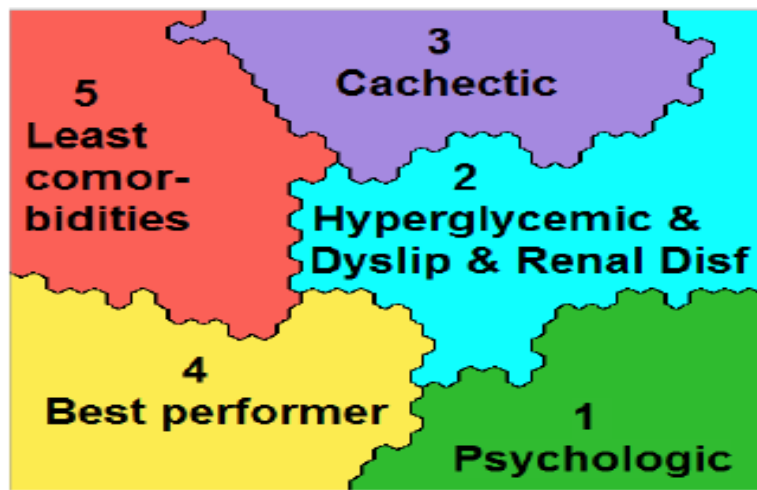

Indicatie stelling: welke patiënten?

- Chronisch hartfalen, stabiel en maximaal behandeld
- Leeftijd <75 jaar
- Gemotiveerd voor revalidatie
- Haalbaar?

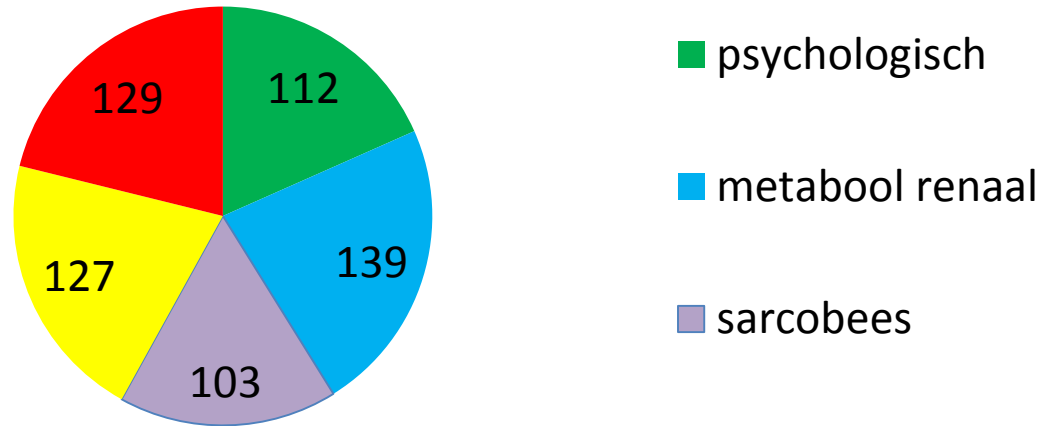
Tabel. Overzicht gebruikte uitkomstparameters

	Parameter	Afkorting	Klinisch relevant verschil
FYSIEK	6-minuten-wandeltest	6MWT	≥ 30 meter (1)
	Constant Work Rate Test	CWRT	≥ 100 seconden (2)
	CardioPulmonary Exercise Test	CPET	≥ 10 watts (3)
EMOTIONEEL	Hospital Anxiety and Depression Scale, anxiety subscale en depression subscale	HADS-A, HADS-D	≤ -1.5 punten (4)
SOCIAAL	Minnesota Living with Heart Failure Questionnaire voor kwaliteit van leven	MLHFQ	≤ -5 punten op MLHFQ-totaal (5)
	Canadian Occupational Performance Measure voor ervaren problemen in het dagelijks leven	COPM	≥ 2 punten op de COPM-uitvoering en COPM-tevredenheid (6)

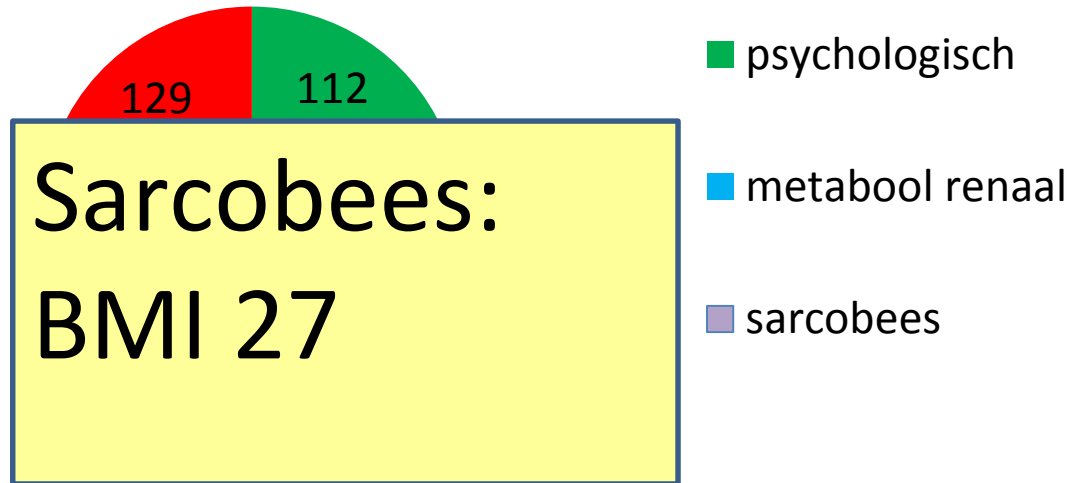
Clusters patiënten bij begin revalidatie

patienten groepen

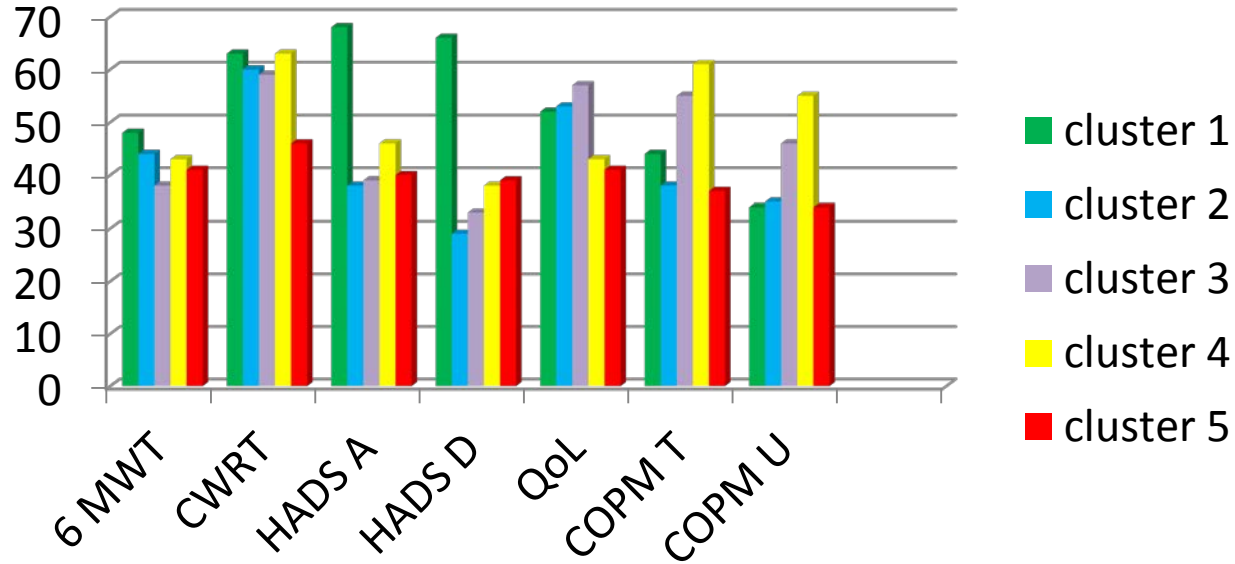

Clusters patiënten bij begin revalidatie

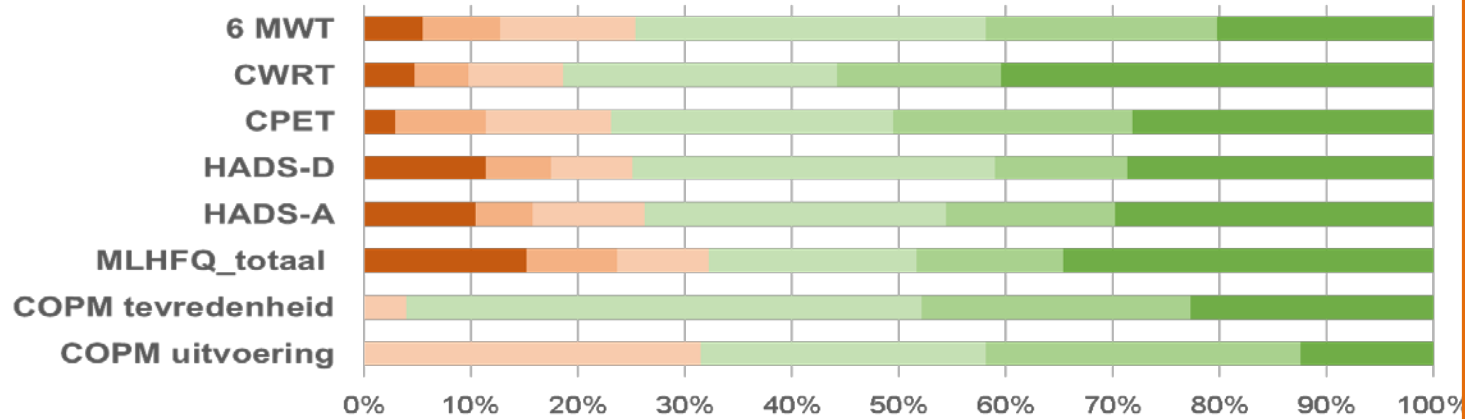
patienten groepen

Percentage patiënten dat minimaal een MCID vooruit gaat

Respons op integrale revalidatie

	COPM uitvoering	COPM tevredenheid	MLHFQ_totaal	HADS-A	HADS-D	CPET	CWRT	6 MWT
■ verslechtering: 2 maal MCID of groter	0,0%	0,0%	15,2%	10,4%	11,4%	2,9%	4,8%	5,5%
■ verslechtering: meer dan MCID of minder dan 2 MCID	0,0%	0,0%	8,5%	5,3%	6,1%	8,5%	5,0%	7,2%
■ verslechtering: minder dan 1 MCID	31,5%	3,9%	8,5%	10,4%	7,6%	11,7%	8,8%	12,7%
■ verbetering: 0 of minder dan 1 MCID	26,7%	48,2%	19,4%	28,2%	33,9%	26,3%	25,6%	32,7%
■ verbetering: meer dan 1 MCID of minder dan 2 MCID	29,4%	25,2%	13,7%	15,8%	12,4%	22,3%	15,3%	21,7%
■ verbetering: 2 maal MCID	12,4%	22,7%	34,6%	29,8%	28,6%	28,2%	40,5%	20,2%

93.1% van de patiënten verbeteren met minstens één klinisch relevant verschil op minstens één van deze uitkomstparameters.

Revalidatie

- Moet je hartfalen patiënten trainen?
- Wie moet je trainen?
- Hoe moet je trainen?
- Speciale groepen.

	Hartfalen revalidatie	Reguliere hartrevalidatie: post PCI, CABG, klep
Hoofd symptomen	Veel klachten: Dyspnoe en fatigue, verminderde inspanningstolerantie, dikke benen, soms angina pectoris	Weinig klachten: Stabiele angina pectoris Post operatieve klachten
Doel revalidatie	Verbeteren inspanningstolerantie, verminderen klachten, aanpakken comorbiditeiten en voorkomen heropnames, verbeteren prognose en kwaliteit van leven	Verbeteren inspanningstolerantie, verminderen klachten, verbeteren prognose
Beloop van ziekte	Chronisch beloop, progressief, prognose slecht (vaak heropnames, hoge mortaliteit) Patiënten na heropnames 1 jaars mortaliteit 20%, grote kans (50%) op heropname met hoge mortaliteit	Episodes (herhaaldelijk), prognose redelijk goed
Opnameduur bij exacerbatie	Gemiddeld 10 dagen	2-3 dagen
Devices	Frequent (biv-) ICD	Soms PM, ICD
Psychische problematiek	Angst en depressies (40%)	Soms aanwezig. Angst voor bewegen/recidief.
Comorbiditeiten	Multiple naast gebruikelijke risico factoren: o.a. COPD, DM, Jicht, nierfunctie stoornissen, anemie, hypertensie, depressie, slaapapnoe's, spierverlies en cachexie.	Gebruikelijke risico factoren:
Systemische problematiek	Spier verlies, cachexie, osteoporose	afwezig

Trainingsonderdeel	Hartfalen revalidatie CIRO	Reguliere revalidatie
Aantal sessies	40	12
Duur van iedere sessie	3 uur	1 uur
Frequentie	8 weken 3x/week 8 weken 2x/week	2x/week
Fiets training	30 minuten	15 minuten
Loop training	30 minuten	15 minuten
Krachttraining	30 minuten	20 / 15 minuten
Integratieve activiteit	1 uur	-
Educatie	5 sessies a 1 uur	Via info module
Andere paramedici	Basis en aanvullend diëtetiek	Op verwijzing
	Basis en aanvullend ergotherapie	-
	Basis en aanvullend psychologie	PEP module

Aerobe training

EERSTE PERIODE VAN 8 WEKEN

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Extensieve interval		Intensieve interval		Extensieve interval
Herstel/duur		Herstel/duur		Herstel/duur

TWEDE PERIODE VAN 8 WEKEN

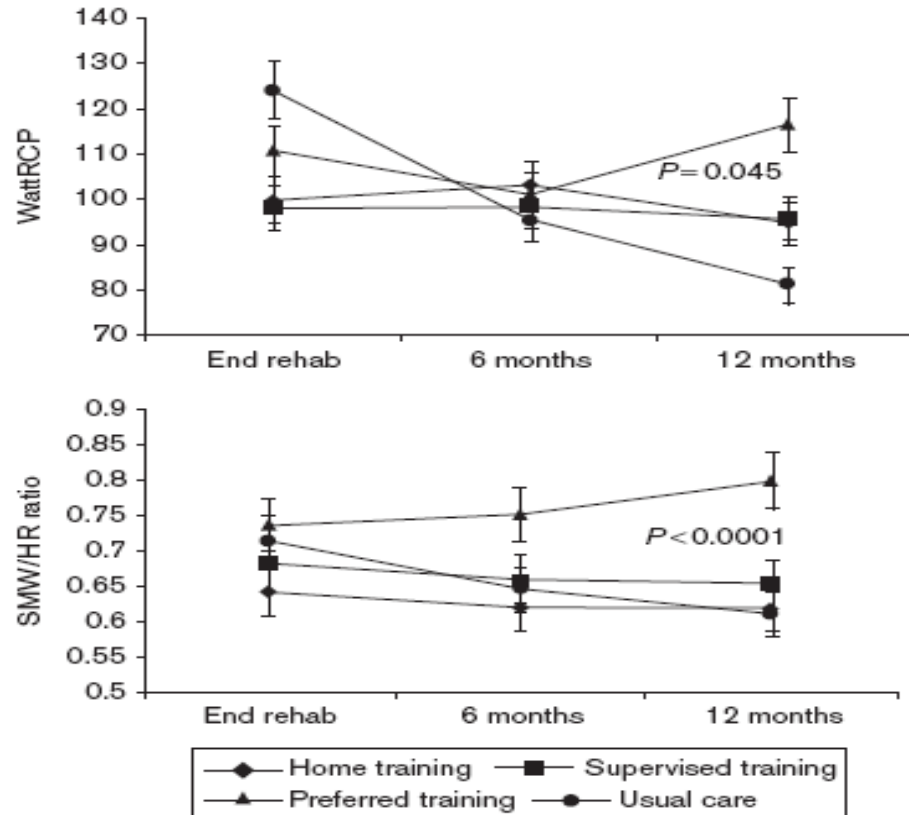
Maandag	Dinsdagochtend	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
	Intensieve interval		Extensieve interval	
	Herstel/duur		Herstel/duur	

Trainingsmodaliteit	Trainingsvorm	Intensiteit	Duur	Hersteltijd	Opbouw
Fietsergometrie	Herstel/duur	40% Wpiek	20'	--	5% per 2 wkn
Fietsergometrie	Extensieve interval	60% Wpiek	10x2'	1'	5% per 2 wkn
Fietsergometrie	Intensieve interval	80% Wpiek	15x1'	1'	5% per 2 wkn
Loopband	Herstel/duur	60% 6MWD	20'	--	5% per 2 wkn
Loopband	Extensieve interval	75% 6MWD	5x4'	1'	5% per 2 wkn
Loopband	Intensieve interval	100% 6MWD	15x1'	1'	5% per 2 wkn

Alle trainingen starten met warming-up 2' en eindigen met cooling-down 1'.

Na afloop trainingen wordt de zwaarte van de trainingen geëvalueerd met de Borg schaal.

Nazorg

Follow up 10 jaar, 123 patienten 2 groepen, 2x/week

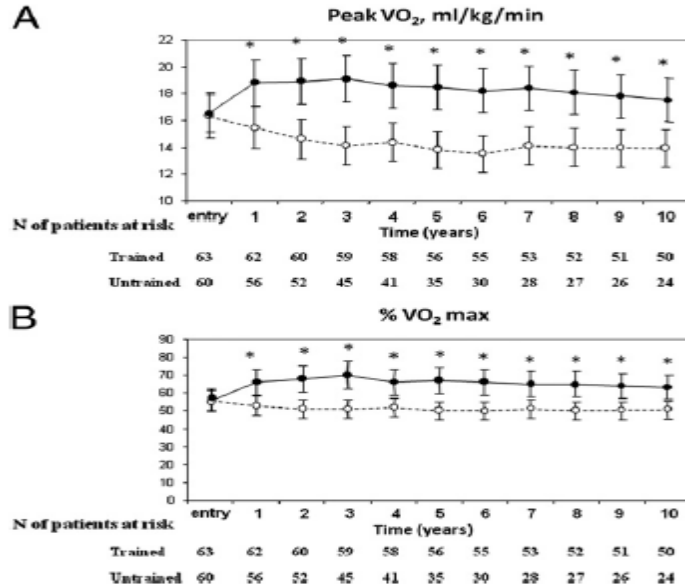

Figure 1 Changes in Peak Oxygen Uptake

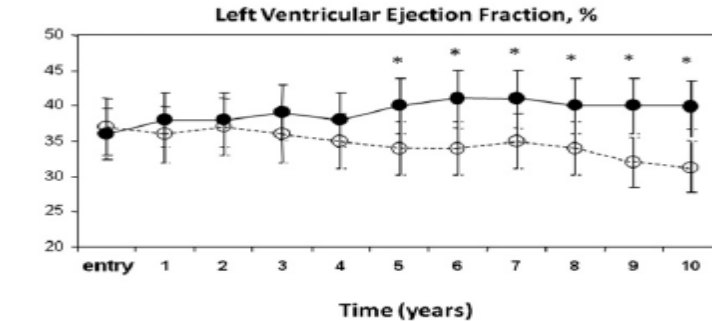

Figure 3 Changes in Left Ventricular Ejection Fraction

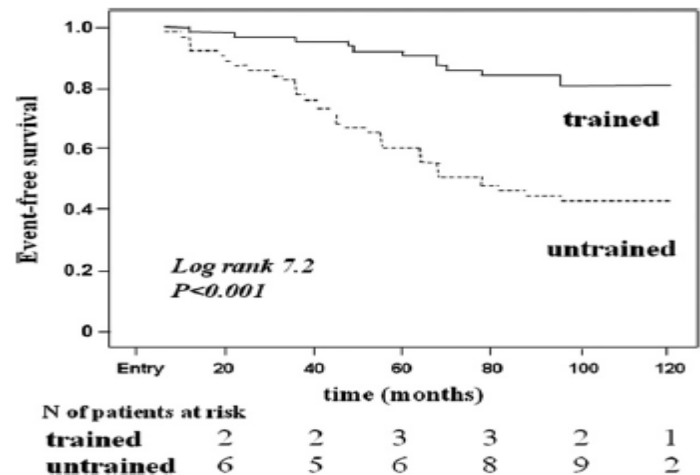

Figure 5 Kaplan-Meier Survival Curves Between Patients and Controls

Table 2 Cardiac Events in the 2 Groups

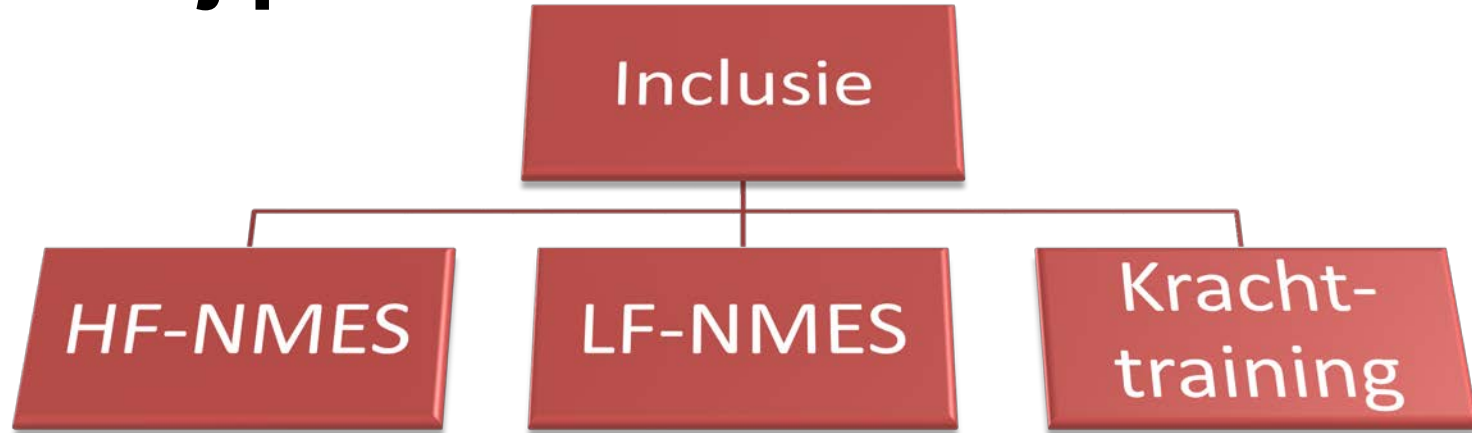
	Groups		Absolute Difference %	HR (95%CI)	p Value
	T	NT			
All	12	35	41	0.55 (0.26–0.72)	<0.0001
Hospital readmission for HF	8	25	29	0.64 (0.34–0.81)	<0.001
Cardiac death	4	10	10	0.68 (0.30–0.82)	<0.001

Revalidatie

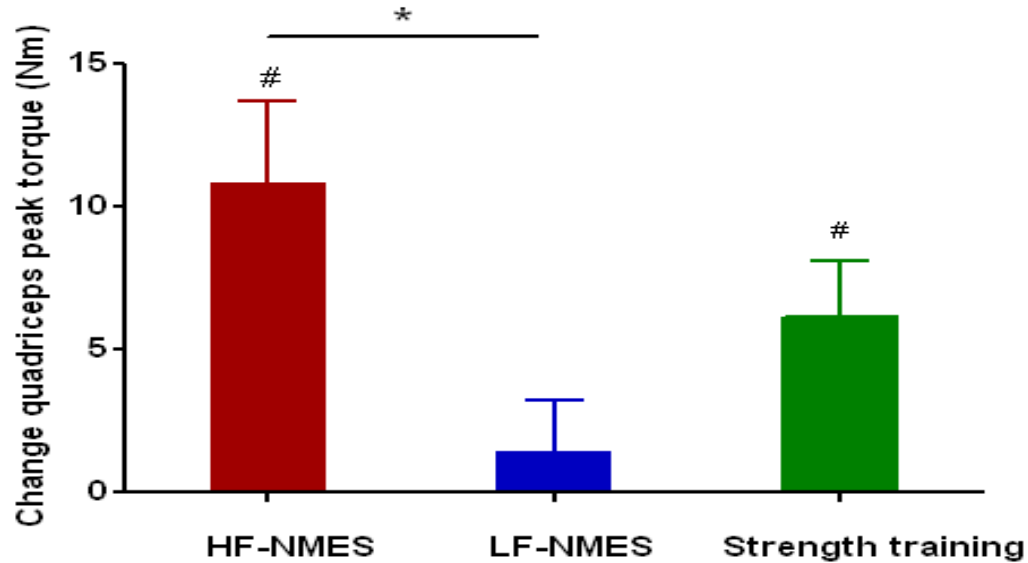
- Moet je hartfalen patiënten trainen?
- Wie moet je trainen?
- Hoe moet je trainen?
- Speciale groepen.

NMES bij patiënten met COPD

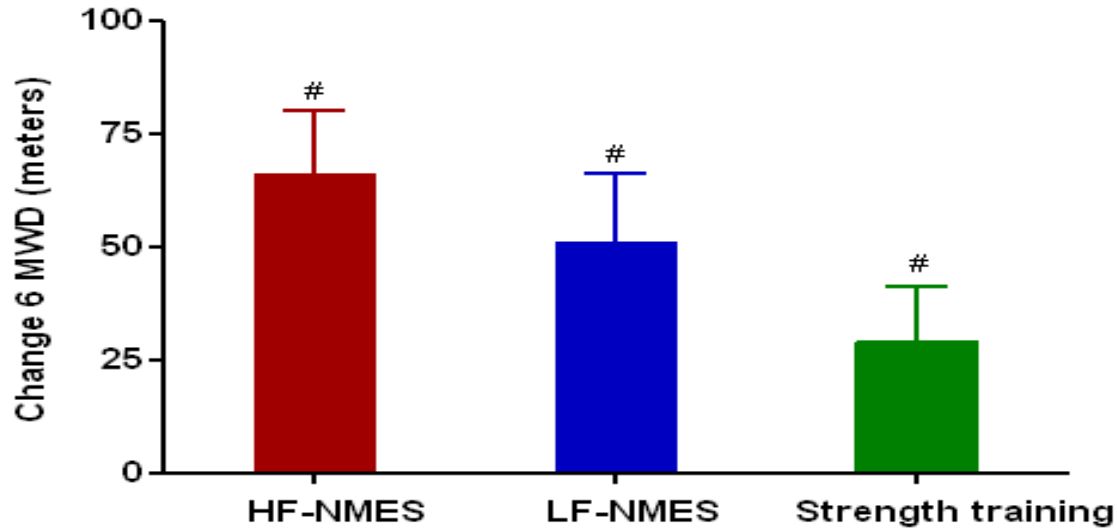
Maximale spierkracht

$p < 0.05$ with-in group

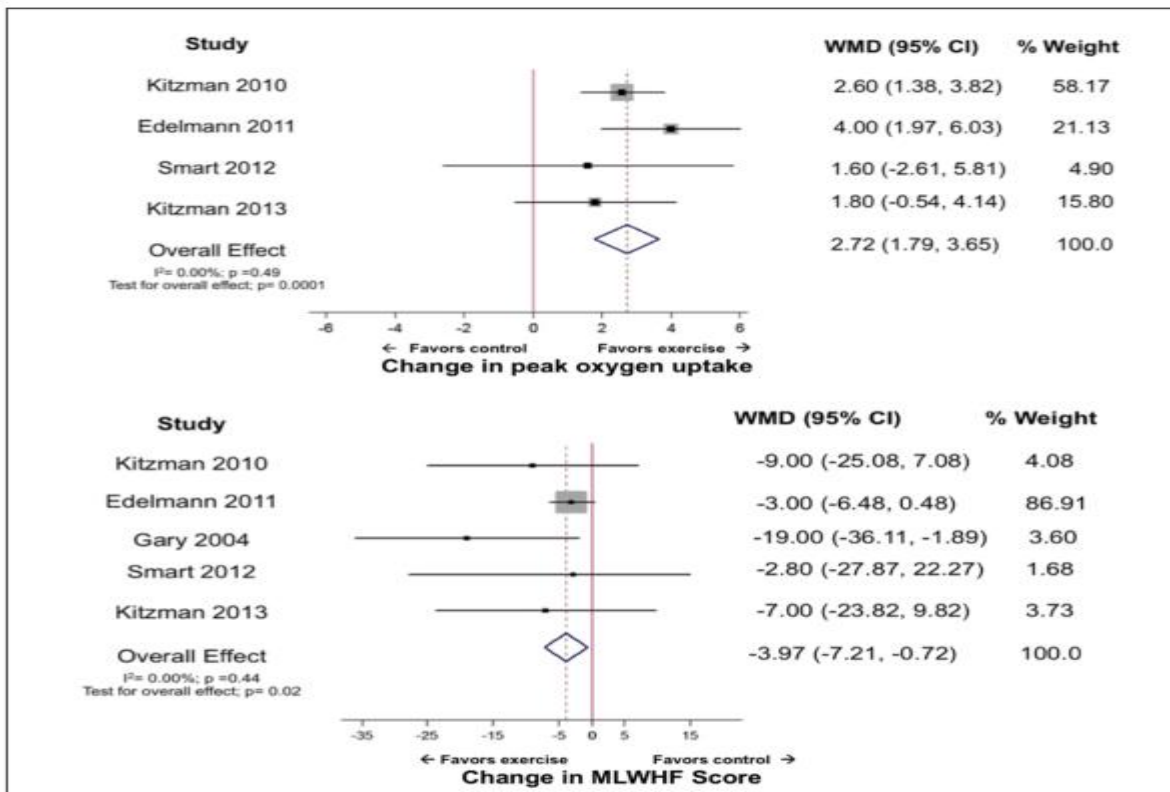
* $p < 0.05$ between-group

Functionele inspanningscapaciteit

$p < 0.05$ with-in group

HFpEF

Conclusies

- Moet je hartfalen patiënten trainen?
ja
- Wie moet je trainen?
Patiënten met afwijkingen
- Hoe moet je trainen?
Kracht en uithouding, aandacht voor psyche,
lichaamssamenstelling, comorbiditeiten, QoL
- Speciale groepen:
op indicatie